

Pripravte sa na školu

SPOLOČNE

TEŠÍ SA VÁŠ PREDŠKOLÁK DO ŠKOLY? SKVELÉ! UŽ MÁ VYBRATÚ ŠKOLSKÚ TAŠKU A POZNÁ PÍSMENKÁ A ČÍSLA? SKVELÉ! V ŠKÔLKE UŽ NECHCE SPAŤ A ZAUJÍMA HO ČÍTANIE, PÍSANIE ČI POČÍTANIE? TO VŠETKO SÚ ZNAKY, ŽE DIEŤA DOSPIEVA A ZAČÍNA SA PRIPRAVOVAŤ NA ŠKOLU.

Ale zďaleka to nie je všetko a iste to nie je ani známka školskej zrelosti. „Veď sa v škôlke nudí a všetko už vie“, zaznieva z úst nejedného rodiča. Pojem školská zrelosť však v sebe zahŕňa oveľa viac. A všetko chce svoj čas a postupnosť, rešpektujúc vývin dieťaťa a jeho schopnosti. Ak si myslíte, že času je ešte dost, pripomíname, že už začal druhý polrok školského roka a aprílové termíny zápisov onedlho zaklopú na dvere. Doprajme deťom čas a pripravme ich na školu aj doma, v tomto období si dožičme čas na zistenie, kde a ako treba pridať.

ŠKOLSKÁ ZRELOSŤ

Nástup dieťaťa do školy je výnimočným krokom v jeho živote. Predpokladom školskej zrelosti je taký stupeň telesného, rozumového, emocionálneho a sociálneho vývinu, ktorý umožňuje dieťaťu úspešne nadobúdať a osvojovať si školské vedomosti, poznatky a zručnosti. Kritériami posudzovania školskej zrelosti sú nielen vek dieťaťa, teda dovŕšených 6 rokov, ale aj telesná a mentálna spôsobilosť, emocionálna a sociálna zrelosť, reč, sluchové vnímanie a fonologické uvedomovanie, rozvoj predmatematických schopností, grafomotorika a lateralita. Toto všetko sú parametre školskej zrelosti, spolu súvisiace a predurčujúce hladký nástup dieťaťa do školy.

Keď to rozmeníme na drobné, váš predškolač by mal byť predovšetkým telesne a emocionálne dostatočne rozvinutý, pretože s rozvojom centrálnnej nervovej sústavy a mozgu súvisia mnohé kognitívne procesy pri učení, schopnosť sústrediť sa, koordinovať oko a ruku, dosiahnuť určitý stupeň motoriky a grafomotoriky. Jednoducho nástup do školy kladie na dieťa nároky, dieťa by sa malo vedieť sústrediť, počúvať, primerane sa správať a v lavici „obsedieť“. Aktívni rodičia sa nespoliehajú len na povinné predprimárne vzdelávanie, svojim deťom môžu venovať ešte viac času a spoločnými aktivitami aj doma rozvíjať školskú zrelosť či podporiť niektorú z jej oblastí, v ktorej dieťa potrebuje pomôcť. Bude reč o dôležitých aspektoch školskej zrelosti.

NAČO SA ZAMERAŤ?

ZRAKOVÉ VNÍMANIE

Zrakové vnímanie ovplyvňuje schopnosť učiť sa a písať. Súvisí s dozrievaním CNS. Pred dovŕšením 6. roku života deti ešte nemajú dostatočne vyvinuté očné svaly, čo by mohlo spôsobovať problémy pri pohybe očí po riadkoch písmen. S tým súvisí aj schopnosť rozlišovať smer dole a hore, následne aj strany – vpravo, vľavo. Pri čítaní školsky nezrelé deti nevedia rozlíšiť podobné písmenká, ako sú p, b a d. Do zrakového vnímania pri školskej zrelosti patria očné pohyby sprava doľava a zhora nadol, schopnosť rozlišovať, teda diferencovať podľa farieb, tvarov či množstva, taktiež analýza a syntéza, zraková pomäť, koordinácia oka a ruky – vizuomotorická koordinácia. Všetky oblasti vedia doma rozvíjať rodičia s deťmi úlohami a aktivitami ako hranie pexesa, vystrihovanie, triedenie predmetov, opis obrázkov.

ORIENTÁCIA V PRIESTORE A V ČASE

Pred zápisom by sa mali deti vedieť orientovať v čase aj v priestore, teda vedieť povedať svoju adresu, jednoducho opísať cestu domov alebo do škôlky, vymenovať dni v týždni, názvy ročných období či časti dňa. Mali by byť zorientované v priestore a vedieť určiť polohu (vysoko, nízko, blízko, ďaleko, pri, nad, vedľa). Z časového hladiska by sa mali vedieť orientovať v činnostiach bežného dňa a víkendy, vedieť určiť čo bolo, je a bude v súvislosti s pojmi včera, dnes a zajtra.

GRAFOMOTORIKA

Tento pojem zahŕňa psychomotorické činnosti, teda súbor pohybových činností, ktoré sú potrebné pri písaní a kreslení. Čiže záleží na tom, ako dieťa drží ceruzku, či pri písaní tlačí na papier, pozorujeme jeho výtvarný prejav a začiatky písomného prejavu, manipuláciu s ceruzkou a papierom, sklon zošita pri písaní. Pri grafomotorických činnostiach netreba opomenúť ani správne sedenie, zlozvyky sa ťažko naprávajú. Takže zobrať papier, ceruzku a trénovať sedenie, sklon, primerané tlačenie o písaciu podložku a voľné zápästie.

ROZVOJ MYSLENIA A POZORNOSŤ

V predškolskom období dozrieva opytovacie obdobie „čo je to?“ a nahrádza ho druhé, typické otázkou „prečo – ako – načo?“ Deti začínajú analyticky myslieť, lepšie postrehujú podobnosti a rozdiely, začínajú chápať vzťahy a súvislosti, príčiny a dôsledky. Veľmi dôležitým aspektom školskej zrelosti je pozornosť dieťaťa. Podľa kognitívnej psychológie, je to viaczložková schopnosť, ktorú tvorí zameranosť, vytrvalosť, rozdvojenosť, selektivita a striedavosť. Vďaka pozornosti by sa malo dieťa vedieť sústrediť a venovať jednej činnosti určitý čas. Po piatom roku života sa u dieťaťa dokončuje vývin rozdelenej pozornosti a postupne by malo vedieť byť sústredený na vybranú činnosť a zároveň ignorovať nedôležité podnety.

SLUCHOVÉ VNÍMANIE

Významne sa podieľa pri procese čítania a písania. Správne vyvinuté sluchové orgány a schopnosť vnímať sluchové podnety sú jedným z ďalších predpokladov úspešného začiatku školskej dochádzky. Definuje sa ako schopnosť prijímať, rozlišovať a interpretovať zvuky rôznej kvality. Deti by mali vedieť deliť slová na slabiky tlieskaním, poznať prvú a poslednú hlásku slova, tvoriť slová na určenú prvú hlásku. Počúvanie je významným zdrojom informácií v škole.

PREDMATEMATICKÉ PREDSTAVY

Pre pochopenie neskorších matematických predstáv je nevyhnutné rozumieť základným pojmom kvantity – málo – veľa, viac – menej. Predškolač sa učí posudzovať atribúty spojené s dĺžkou, veľkosťou, hrúbkou, poradím a pod. Deti prirodzene posudzujú kvantitatívne rozdiely vizuálne, teda na základe toho, čo vidia. Znakom školskej zrelosti je, ak dieťa pozná geometrické tvary, vie napočítať do 10, porovnávať podľa druhu, tvaru, veľkosti, farby, na základe dvoch kritérií, určiť čo patrí alebo nepatrí do skupiny, orientovať sa v rade (prvý, posledný). Predmatematické predstavy podnecujú deti k samostatnému mysleniu, objavovaniu základných znakov predmetov, vlastností a vzťahov medzi nimi. Trénovať ich možno aj doma napríklad triedením a klasifikáciou hračiek, nachádzaním rozdielov medzi vecami, cvičením postrehu podobnosti a rozdielov hračiek, organizovaním ich podľa tvaru, využitia.

TIP

KuliFerdo – školská zrelosť

Súbor ôsmich pracovných zošitov KuliFerdo je výnimočnou pomôckou pre rodičov detí predškolského veku na rozvoj školskej zrelosti.

www.raabe.sk